

Ze herinnerde zich *docteur* Lambarts laatste woorden nog precies. *Tout va bien*, had hij gezegd, het komt allemaal goed. En daarna werd ze de operatiekamer binnen gereden.

Destijds kon ze er niet met zekerheid van uitgaan dat het optimisme van de arts bevestigd zou worden. Bij een chirurgische ingreep waarbij in de buurt van de wervelkolom een bomsplinter moest worden verwijderd, was twijfel op zijn plaats.

Tout va bien? Isabelle zat in een ligstoel onder de platanen en glimlachte peinzend voor zich uit. De chirurg had gelijk gekregen. Alles was goed gegaan. Daar had hij mazzel mee gehad, want anders had ze hem voor zijn kop geschoten. Nou ja, niet echt. Maar van het beloofde dansje dat hij als premie voor haar herstel had bedongen zou niets gekomen zijn. Dat dansje had hij nu dus tegoed. Er was geen haast bij, maar ze zou haar belofte houden. Dat was ze hem wel verschuldigd.

En nu dan? Nu lag ze ontspannen op een met groen omlijst terras nabij Saint-Rémy in de Provençaalse Alpilles, waar ze de afgelopen vier weken niets beters te doen had gehad dan weer op krachten komen. Ze had besloten te revalideren in een *clinique de réhabilitation*. Geen gemakkelijk besluit, want eigenlijk hield ze niet zo van zulke klinieken. Ze was niet graag in gezelschap van mensen die op de een of andere manier gehavend waren. Dat had onder normale omstandigheden al invloed op je humeur, en het werd niet beter als het met jou ook niet zo lekker liep.

Maar ze had zich laten overtuigen, en achteraf gezien was het een goed besluit geweest. In het begin van haar revalidatie had ze nog met krukken moeten lopen, maar nu kon ze de trap naar de *salle à manger* weer met twee treden tegelijk nemen. Ze was al bijna vergeten waar de lift was.

Waarom lag ze nu dan in een ligstoel te luieren? Omdat het revalidatieprogramma was afgelopen? Omdat haar geen oefeningen of therapeutische behandelingen meer te wachten stonden en ze morgen zou worden ontslagen? Dat was onvoldoende reden om lui te liggen dommelen.

Op haar schoot lag een brochure die ze bij de receptie had gehaald en waarin de schoonheid van Saint-Rémy werd aan-geprezen: de oude binnenstad met zijn vele boetiekjes, cafés en galleries; musea die je beslist gezien moest hebben, zoals het Musée des Alpilles en het Musée Estrine. Natuurlijk had ze er niet een bezocht en verder ook maar weinig gezien, want het drukke programma in de *clinique de réhabilitation* voorzag niet in dergelijke uitjes.

Ze had ook gelezen over het Monastère Saint-Paul-de-Mausole. Daar hadden ze Vincent van Gogh naartoe gebracht nadat hij in de roes van de absint een stukje van zijn linkeroor had afgesneden. Isabelle glimlachte. Als commissaris, gespecialiseerd in zware criminaliteit, was ze geneigd tot wantrouwen. Volgens haar eigen theorie had Van Gogh zichzelf niet verminkt, maar was zijn oor tijdens een ruzie afgesneden door zijn vriend Paul Gauguin. Daarna had Van Gogh, hevig bloedend, een goed heenkomen gezocht in een bordeel, waar ze hem hadden verbonden. Er waren aanwijzingen voor die gang van zaken, maar helaas was de zaak na ruim honderddertig jaar niet meer op te helderen. Jammer wel, zo'n opdracht had ze ontzettend leuk gevonden.

In elk geval had Saint-Rémy Van Gogh geïnspireerd tot het scheppen van prachtige schilderijen. Zo had hij bijvoorbeeld de ommuurde tuin van de inrichting geschilderd. Er hing een reproductie van het schilderij in Isabelles kamer. Waarom ze nou uitgerekend die naargeestige afbeelding in een revalida-

tiekliniek hadden opgehangen, was haar een raadsel. In het midden stond een dikke den waarvan een stuk was afgezaagd. Onder dwang geamputeerd, zeg maar. Op deze plek een weinig geslaagde symboliek.

Het contrast met de tuin van haar kliniek kon niet groter zijn. Isabelle keek nog eens om zich heen. Een goed verzorgd gazon, netjes gesnoeide heggen. Platanen, palmen, sinaasappelbomen en magnolia's. Een vijver en een zacht ruisende waterval. Een idylle, gewoonweg. Vredig en ingetogen. Maar toch niet echt haar ding. Ze vond wildromantische tuinen veel mooier. Zuiver en ongerept. Liefst ook een tikje verwilderd. Zoals het echte leven. Daar was ook niet alles volmaakt en vrij van smetten. Nee, allesbehalve dat.

Isabelle beseftte dat ze de komende uren kon doen wat ze wilde. Bij wijze van afscheid kon ze in elk geval Van Gogh eer aandoen. In de brochure stond dat er tussen het *monastère* en het historische centrum van Saint-Rémy een *promenade dans l'univers Van Gogh* was. Op die wandelroute had de schilder veel inspiratie voor zijn schilderijen opgedaan; de werken waren op negentien borden afgebeeld. Isabelle vermande zich en stond op. Afgelopen met de lethargie. Ze zou een wandeling in de voetsporen van de meester gaan maken.

De route was begonnen met de zwaardlelies *Les iris* en werd afgesloten met het middagdutje *La Méridienne* in het historische centrum. Nu zat Isabelle onder platanen en rode parasols voor het prachtige stadhuis aan de Place Jules Pellissier en dronk een *menthe à l'eau* met ijs. Ze was dol op die knalgroene pepermuntlimonade. Goed, ze had liever een glas wijn gehad, maar ze zou nog even volhouden tot morgen. Dan zou ze gedurende haar verblijf écht geen druppel alcohol hebben gedronken. Een prettige bijwerking. In Fragolin was dat haar nooit gelukt; bij Jacques' bistro werd de rosé ongevraagd voor haar op tafel gezet. Zou Van Gogh in zijn 'inrichting' wijn hebben gekregen? Nou, zijn geliefde absint in elk geval niet.

Haar gedachten dwaalden af van Van Gogh naar haar eigen

leven en ze haalde zich de omstandigheden voor de geest die haar van Parijs naar de Provence hadden gedreven. Al was ‘omstandigheden’ een tamelijk onschuldige beschrijving voor een bom die een paar jaar geleden bij de Arc de Triomphe meerdere dodelijke slachtoffers had gemaakt. Ze had het er zelf maar net levend afgebracht. Daarna had ze haar topfunctie van commandant van een geheime antiterreureenheid aan de wilgen gehangen om verder door het leven te gaan als eenvoudige Madame le Commissaire in het ingeslapen Fragolin. Daar gaf ze leiding aan een klein commissariaat van de Police Nationale. Isabelle glimlachte fijntjes. Veel leiding viel er niet te geven, want ze had maar één medewerker: *sous-brigadier* Jacobert Apollinaire Eustache. Hij was dan wel een nogal wonderlijke kerel en werkte haar af en toe behoorlijk op de zenuwen, maar ze was erg op hem gesteld en verheugde zich erop hem weer te zien.

Vier weken geleden had hij haar zelf naar Saint-Rémy gereden. Na de operatie en het daaraan gekoppelde verblijf in Lambarts privékliniek had ze een week in Fragolin doorgebracht, waar ze nog een en ander had moeten regelen voor ze naar de revalidatiekliniek ging.

De belangrijkste maatregelen hadden betrekking op haar privéleven. Isabelle hield er niet van besluiten op de lange baan te schuiven. Hoe dan ook sloeg dat nergens op, als je ze toch al met hart en verstand had genomen. Maar evengoed had ze het niet makkelijk gevonden om met Thierry te gaan praten – en een punt achter hun verhouding te zetten!

Thierry Blès was de burgemeester van Fragolin. En samen waren ze een stel – geweest. In het ziekenhuis had ze de tijd gehad om erover na te denken, en het was haar duidelijk geworden dat hun relatie gewoon geen perspectief meer had. Hoe zei je dat? Ze was emotioneel van hem verwijderd geraakt. Natuurlijk was hij haar komen opzoeken. Zelfs meer dan eens. En hij had bloemen meegenomen, helaas de verkeerde, maar dat deed er niet toe. Er waren goede redenen om uit elkaar te gaan; daar had ze best over kunnen vertellen. Maar wat had je er-

aan? Thierry in elk geval niets en zichzelf ook niet. Vandaar dat ze had afgezien van een lange inleiding en hem kort en bondig voor een voldongen feit had gesteld. Dat was vast hard, maar het beste. Romantisch geleuter was bij het verbreken van een relatie niet op zijn plaats, en hoe dan ook moest ze er weinig van hebben. Eén ding moest je Thierry nageven: hij had niet zitten jammeren, maar haar besluit als een man geïncasseerd. Een verklaring zou kunnen zijn dat haar wens voor hem geen verrassing was. Thierry was een gevoelige man en hij had vast ook al gemerkt dat hun verhouding niet meer gelukkig was. Ze hadden elkaar beloofd dat ze de ander met respect zouden blijven behandelen, geen kwaad over elkaar zouden spreken en vriendschappelijk met elkaar om zouden blijven gaan. De tijd zou leren of het hun zou lukken. Ze hoopte van harte van wel – alleen al omdat het in Fragolin onmogelijk was elkaar te ontwijken. Eigenlijk hadden ze geen andere keus.

Hoe dan ook had Isabelle mooie herinneringen aan de tijd die ze samen hadden doorgebracht. Toen ze vanuit Parijs in de Provence terecht was gekomen, had Thierry haar geholpen haar plek in de dorpsgemeenschap te vinden. Hij had haar kennis laten maken met de Provençaalse manier van leven – de kunst van het *savoir-vivre*. En daar zou ze hem altijd dankbaar voor blijven.

Wat had de dokter in het ziekenhuis gezegd? *Tout va bien!* Hij had bedoeld op de operatie. Isabelle glimlachte. Waarom alleen daarop? Waarom niet ook op haar verdere leven? Alles komt goed? Helaas geen realistische verwachting, dat wist ze zelf nog het beste. Maar ze kon op zijn minst proberen erin te geloven. In elk geval wat de nabije toekomst betrof. *Tout va bien?* Natuurlijk.

Saint-Rémy is niet alleen bekend als woonplaats van Van Gogh, maar ook als geboorteplaats van Nostradamus, wiens mystieke voorspellingen tot op de dag van vandaag velen weten te boeien. Isabelle was geen vrouw die geloofde in profetieën. Bovendien zou Nostradamus geen voorspelling hebben

gedaan die betrekking had op wat er voor haar persoonlijk in het verschiet lag. Maar als er een was, dan moest die wel anders luiden. In plaats van het hoopvolle 'Tout va bien' veeleer: 'Des nuages sombres se lèvent à l'horizon', donkere wolken pakken zich samen aan de einder. Maar zoals gezegd: Isabelle geloofde niet in voorspellingen. En wat zou het ook geholpen hebben? Het lot neemt zijn loop en is moeilijk te beïnvloeden. Bovendien is het vaak maar goed ook dat je niet weet wat je te wachten staat.

Dat haar privéleven ondanks de breuk met Thierry Blès nog steeds verrassingen in petto had, bleek de volgende morgen. Eigenlijk zou Apollinaire haar in Saint-Rémy komen afhalen; op haar uitdrukkelijk verzoek niet met een blauw-witte surveillancewagen van de Police Nationale, maar met haar eigen Renault. Dat was een terechte voorzorgsmaatregel, want Apollinaire was er dol op zonder enige reden en tegen alle voorschriften in met zwaailicht en sirene door de omgeving te scheuren. In dat opzicht was hij net een klein kind. Maar het liep anders omdat een zekere Rouven Mardrinac zich ermee bemoeide. Met hem onderhield Isabelle een relatie die zich maar moeilijk onder woorden liet brengen. ‘Liaison’ was misschien nog de beste omschrijving. Een liaison die gekenmerkt werd door lange pauzes en letterlijk grote afstand. Rouven Mardrinac was goed voor een paar miljard, verzamelde kunst en reisde – bon vivant als hij was – voortdurend de wereld rond. Als ze elkaar ontmoetten was het niet in Fragolin, alleen al met het oog op Thierry. Die wist weliswaar van de ménage à trois, maar verdrong elke gedachte daaraan als het maar even kon. Meestal ontmoette ze Rouven aan boord van zijn jacht. De *Dora Maar* lag vaak bij Saint-Tropez voor anker of kruiste in de buurt van Sardinië of in de Caribische Zee nabij Saint-Barthélemy.

Wat dat met haar vervoer vanuit Saint-Rémy te maken had? Rouven Mardrinac verbleef juist in Parijs. In het Cen-

tre Georges Pompidou werd een *exposition d'art* gehouden waarbij hij niet mocht ontbreken. Maar hij had haar laten weten dat zijn chauffeur al onderweg was en stipt op tijd bij de revalidatiekliniek voor zou rijden. Elk verzet was zinloos. Mocht zijn chauffeur onverrichter zake terugkeren, dan werd hij op staande voet ontslagen.

Isabelle was in de lach geschoten. Rouven kon zeer overtuigend zijn. Dus had ze Apollinaire afgezegd en zat ze nu op de achterbank van een oude Bentley, die naar leer en naar Rouvens dure sigaren rook, en liet zich over landelijke wegen van Saint-Rémy naar Fragolin rijden. Ze kende de auto en de chauffeur. Hij had een paar woorden met haar gewisseld en er daarna gedistingeerd het zwijgen toe gedaan, zodat ze in alle rust over de absurditeit van haar bestaan kon nadenken. Ze was beslist niet op haar plaats in een Bentley-oldtimer die eruitzag alsof hij nog in de garage van Buckingham Palace had gestaan, en dus voelde ze zich ook niet echt op haar gemak. Dan zat ze liever in haar gammele Renault, waarvan de achteras rammelde en waaraan een wiel dop ontbrak, met naast zich een mand met een verse baguette, haar badkleding en een handdoek, met zand aan haar blote voeten en zout in haar nog natte haar. Dát was haar wereld.

En toch liet ze zich steeds weer door Rouven ontvoeren naar een ander universum. Voor een paar uur, een paar dagen, een enkele keer weken. Was ze soms schizofreen? Ze moest lachen. En wat dan nog? Dan was ze maar gewoon een beetje gedragsgestoord. Het kon erger. Je mocht niet vergeten waar je wortels lagen en wat echt belangrijk voor je was in het leven. Daar kwam het op aan. Als dat je lukte, mocht je je ook wel een keer een uitspatting veroorloven. Zoals dit ritje in een soepel voortglijdende Bentley.

In de binnenspiegel zag Isabelle dat de bestuurder haar een verbaasde blik toewierp. O, ze had hardop zitten lachen. Hij zag dat er niets aan de hand was en stelde geen vragen.

Platanen en dennen trokken aan haar oog voorbij. Olijfboomgaarden en wijnvelden. Blauwpaarse lavendelvelden. De

clichés van de Provence bestonden echt. Natuurlijk was het landschap niet volkomen smetteloos, maar het lag aan jezelf wat je erin wilde zien. En op deze dag had Isabelle besloten dat ze alleen de mooie kanten van de Provence tot zich zou laten doordringen.

De rit verliep zonder problemen. Korte files spraken vanzelf en waren de moeite van het noemen niet waard. Zo nu en dan dommelde ze even weg. Ze kreeg een telefoontje van Rouven, die naar haar welzijn informeerde en zich voor zijn afwezigheid verontschuldigde. Hij hoopte dat alles naar tevredenheid was. De chauffeur had opdracht gekregen haar naar een restaurant van haar keuze te brengen en de rekening aldaar te voldoen.

Isabelle sloeg het aanbod lachend af. Ten eerste kon ze haar eten zelf nog wel betalen en ten tweede had ze geen honger.

Rouven maakte haar er geamuseerd op attent dat je honger niet met eetlust moest verwarren – en dat de Bentley achterin een bar met alcoholische dranken had. Daarvoor gold hetzelfde: je kon ervan drinken zonder dorst te hebben.

Isabelle beseftte dat haar revalidatie achter de rug was. Het voorstel betreffende de bar was dus nog niet zo vreemd.

Rouven had ook een minder goed bericht: hij kon haar de komende dagen nog niet persoonlijk zien omdat hij deze avond nog naar New York moest vliegen. Er was bij Sotheby's een interessante veiling met werken van Cézanne, Chagall en Matisse. Daar kon hij niet wegblijven.

Het bericht was tegen zijn veronderstelling in helemaal niet slecht, dacht Isabelle. Ze wilde heel ontspannen weer in Fragolin tot zichzelf komen. Ze verlangde naar de dorpse sleur, de bekende gezichten en haar eigen dakterrasje. Naar het *plat du jour* op het krijtbord voor de deur van Jacques' bistro. Naar een *petit vin* met haar vriendin Clodine in het Café des Arts. En ze verheugde zich op het weerzien met haar assistent Apollinaire en op zijn wonderlijke invallen.

Isabelle verleende Rouven absolutie, wenste hem een suc-

cesvolle reis en drukte hem op het hart niet zijn laatste geld op de veiling uit te geven – in de wetenschap dat dat hem grote moeite zou kosten. Ze bedankte hem nog eens voor het uitleenen van zijn chauffeur. En ze vroeg hem zich te melden als hij weer terug in Frankrijk was. Dat sprak vanzelf, zei hij, want hij wilde haar persoonlijk in ogenschouw nemen en zich van haar herstel overtuigen. Er waren een aantal bewegingsoefeningen die hij graag met haar wilde doornemen.

Isabelle lachte hartelijk en zei dat hij nu maar moest ophouden met praten.

‘*Pourquoi, ma chérie?* Waarom dat nu weer?’

‘Omdat ik je nu wel begrepen heb. Pas op jezelf. Fijne dag nog, lieve Rouven. *Bonne journée!*’

Het laatste stuk van de weg naar Fragolin voerde vele kilometers lang door de bossen van het Massif des Maures. De weg was smal en bochtig en dus kwamen ze maar langzaam vooruit. Als ze tegenliggers tegenkwamen, kon de brede Bentley daar slechts met moeite langs. Met haar eigen Renault was ze er al geweest, maar ze had geen haast. In gedachten was ze toch al in Fragolin. Ze wist dat ze daar ook Thierry zou tegenkomen. Waarschijnlijk zelfs eerder dan ze prettig vond, want haar commissariaat was ondergebracht in het *hôtel de ville*, het gemeentehuis, waar natuurlijk ook Thierry als burgemeester resideerde.

Hoewel Apollinaire en zij niet meteen aan een volgende zaak hoefden te werken, zou hij zich zonder twijfel aan zijn vaste werktijden houden. Hij was de mening toegedaan dat juist in perioden van nietsdoen de hoogste discipline vereist was. Anders moest men vrezen voor volslagen verloedering en achteruitgang van de cognitieve vaardigheden. Zo, of ongeveer op die manier placht hij zich uit te drukken. En daarom was hij heel zeker op kantoor, waar ze zich door hem op de hoogte zou laten brengen van het laatste nieuws. Isabelle glimlachte. Het laatste nieuws? Waarover? Haar commissariaat had geen vastomlijnde verantwoordelijkheid; alleen al omdat delicten